

XIX Ogólnopolskie Sympozjum Prawa Wyznaniowego *Dopuszczalne i niedopuszczalne ograniczanie wolności przekonań i kultu, Wigry, 24–26 maja 2022 roku*

XIX National Symposium of Law on Religion *Permissible and impermissible limitations
on the freedom of belief and worship, Wigry, May 24–26, 2022*

ANETA M. ABRAMOWICZ*

 <https://orcid.org/0000-0002-1601-6969>

MAREK BIELECKI**

 <https://orcid.org/0000-0003-3880-017X>

W dniach 24–26 maja 2022 r. w Pokamedulskim Klasztorze w Wigrach odbyło się sympozjum naukowe połączone z corocznym Zjazdem Katedr, Zakładów i Wykładowców Prawa Wyznaniowego, które zostało zatytułowane: *Dopuszczalne i niedopuszczalne ograniczanie wolności przekonań i kultu*. Jego organizatorem był Instytut Prawa Akademii Sztuki Wojennej oraz Polskie Towarzystwo Prawa Wyznaniowego. Sympozjum zorganizowane zostało w formie hybrydowej, co dało możliwość uczestniczenia w nim zarówno osobiście, jak i w formie zdalnej. Ponadto wieczorem pierwszego dnia sympozjum odbyło się Walne Zgromadzenie Członków Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego.

Uroczystego otwarcia sympozjum dokonał Prezes Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego, dr hab. M. Bielecki, prof. ASzWoj, oraz Dyrektor Instytutu Prawa Akademii Sztuki Wojennej, dr hab. M. Toumi, prof. ASzWoj.

* Dr, Katedra Prawa Wyznaniowego, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Al. Raclawickie 14, 20-950 Lublin, e-mail: abrama@kul.pl.

** Dr hab., prof. ASzWoj, Katedra Prawa Publicznego i Prywatnego, Instytut Prawa, Akademia Sztuki Wojennej, Al. gen. Antoniego Chruściela 103, 00-910 Warszawa, e-mail: ma.bielecki@akademia.mil.pl.

W ramach pierwszej sesji plenarnej swoje referaty wygłosili: dr hab. P. Sobczyk, prof. UO, pt. *„Poprawność polityczna” i „swoboda interpretacyjna” – nowe przesłanki limitacyjne m.in. wolności sumienia i religii*; dr hab. T. Stanisławski, prof. UZ, pt. *Praktyka „działalności sakralnej” jako ingerencja w wolność kultu*; dr M. Poniatowski (UKSW), pt. *Ograniczanie wolności religijnej w zakresie działalności charytatywnej*.

Po krótkiej przerwie odbyły się dwie równoległe sesje naukowe. W ramach sesji A zatytułowanej *Zagadnienia prawnoporównawcze i doktrynalne* swoje referaty wygłosili: dr hab. R. Łatka (IPN), pt. *Urząd ds. Wyznań jako wykonawca polityki wyznaniowej władz PRL w zakresie ograniczania praw ludzi wierzących – na przykładzie działań wobec wiernych Kościoła Katolickiego*; prof. dr hab. T.J. Zieliński (ChAT), pt. *Rozdział kościoła i państwa w oświacie USA według najnowszego orzecznictwa sądowego*; dr hab. P. Ryguła (UKSW), pt. *Dopuszczone prawem formy zawarcia małżeństwa religijnego w Hiszpanii*; dr hab. M. Osuchowska, prof. UKSW, pt. *Ograniczenia w sprawowaniu kultu religijnego w miejscach publicznych – analiza orzecznictwa państw latynoamerykańskich*; dr hab. J. Krzywowska (UWM), pt. *Funkcjonowanie sądów kościelnych w Polsce w czasie pandemii COVID-19*; dr J. Mrozek, prof. GSW (UWM filia w Elku), dr M. Paszkowski, pt. *Parafia św. Anny w Barczewie. Prawo apostaty do bezpłatnego odpisu dokumentu kościelnego*.

Natomiast w ramach sesji B zatytułowanej *Prawnokarne aspekty ochrony/ograniczania wolności przekonań i kultu* swoje wystąpienia przedstawił: dr hab. M. Toumi, prof. ASzWoj, pt. *Zawarcie związku małżeńskiego według prawa szariatu jako przejaw wolności religijnej*; dr A. Abramowicz (KUL), mgr T. Abramowicz (KUL), pt. *Prawo do diety religijnej w polskich zakładach penitencjarnych a ograniczanie wolności religii lub przekonań*; dr hab. J. Nikołajew, prof. UR, pt. *Ograniczenia w korzystaniu z wolności religijnej w warunkach zakładu karnego i aresztu śledczego*; prof. dr hab. B. Rakoczy (UMK), pt. *Pogrzeb według Kodeksu Prawa Kanonicznego na cmentarzu komunalnym jako manifestacja wolności wyznania*.

Drugi dzień obrad rozpoczął się dwoma równoległymi sesjami. Sesja A została zatytułowana *Normy prawne jako źródło ograniczeń*. W czasie jej trwania referaty wygłosili: dr hab. D. Walencik, prof. UO, pt. *Wymóg posiadania obywatelstwa polskiego jako nieuprawnione ograniczenie wolności przekonań i sprawowania kultu*; dr hab. M. Miś, prof. UJ,

pt. *Regulacje dotyczące testamentów i zapisów na cele pobożne (pia causa) w dobie przedrozbiorowej jako instrument ograniczania uzewnętrzniania wolności religijnej*; dr M. Strzała (UJ), pt. *Geneza przepisów o ograniczeniach uzewnętrzniania religii lub przekonań (art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania)*; dr T. Resler (UWr), pt. *Ustawa z dnia 30 marca 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw a ograniczenia w zakresie pielgrzymowania – case study*; dr M. Grabowski (UKSW), pt. *Prawna ochrona dóbr czy nieuprawniona represja? „Sanitarna” reglamentacja wolności religijnej a aksjologia systemu prawa*.

Natomiast w ramach sesji B zatytułowanej *Państwo jako źródło ograniczeń* prelekcję wygłosili: dr hab. P. Steczkowski, prof. UR, pt. *Ingerencje organów władzy publicznej w formy sprawowania kultu w okresie stanu epidemii*; dr hab. Z. Zarzycki, prof. UJ, pt. *Kościół Naturalny – przejawem wolności i tolerancji religijnej w Polsce*; dr hab. A. Szymański (UO), pt. *„Sprawa ks. Norka” jako niedopuszczalne ograniczenie wolności przekonań i kultu w Polsce okresu stalinowskiego*; mgr P. Łabieniec (UŁ), pt. *Propozycje poszerzenia uprawnień wybranych kościołów i związków wyznaniowych – badania nad projektami umów i ustaw zgłaszanych na podstawie art. 25 ust. 5 Konstytucji*.

Po krótkiej przerwie kawowej odbyły się dwie kolejne równoległe sesje naukowe. W ramach sesji A zatytułowanej *Ograniczenia w prawie oświatowym i wychowawczym* swoje wystąpienia wygłosili: dr hab. M. Bielecki, prof. ASzWoj, pt. *Ograniczenia wolności przekonań i kultu w polskiej szkole*; dr hab. M. Różański, prof. UWM, pt. *Uregulowania prawne i praktyka w zakresie nauczania religii w szkołach publicznych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*; dr K. Pluta (UO), pt. *Ograniczanie przekonań dzieci przez rodziców i opiekunów*; mgr K. Kijańska (UJD), pt. *Ograniczanie wolności przekonań dziecka w organizacjach zrzeszających*; dr M. Ożóg (UwB), pt. *Dopuszczalne i niedopuszczalne ograniczanie wolności przekonań rodziców w sprawach wychowania dziecka zgodnie z własnymi przekonaniami*.

Natomiast w czasie sesji B zatytułowanej *Ograniczenia wolności w zakresie manifestowania przekonań* swoje wystąpienia mieli: mgr, L.L.M. A. Filak, pt. *Dopuszczalne ograniczenia wolności przekonań – casus IKEA*; mgr M. Służalec (UJD), pt. *Realizacja wolności przekonań w miejscu pracy – analiza przypadków*; dr K. Zamirski (ChAT), pt. *Wolność publicznych*

zgromadzeń związków wyznaniowych na przykładzie Kościoła Naturalnego w Polsce; dr K. Ziółkowska (UWM), pt. Prawo do wolności przekonań i kultu podczas walki z pandemią COVID-19.

Ostatni dzień sympozjum rozpoczął się sesją plenarną, w czasie której swoje referaty przedstawili: dr W. Włodarczyk (ASzWoj), pt. *Zdolność ochronna symboli religijnych w prawie znaków towarowych*; dr M. Kubala (USz), pt. *Sytuacja prawna niechrześcijan po Edyktie Tesalońskim a prawne formy ograniczania wolności przekonań i kultu w Cesarstwie Rzymskim*; dr M. Skwarzyński (KUL), pt. *Sprzeciw sumienia jako normatywny instrument ochrony przed niedopuszczalnym ograniczeniem wolności przekonań*; dr hab. K. Walczuk, prof. ASzWoj, pt. *Wolność kultu religijnego w dobie wojny hybrydowej*; dr M. Nowikowska (ASzWoj), pt. *Wolność przekonań a wojna hybrydowa*; dr S. Sadowska (PWSZ w Nowym Sączu), pt. *Transport zwłok a poszanowanie ciała ludzkiego*; dr P. Zając (ASzWoj), pt. *Wolność przekonań a skuteczność prawna „oświadczeń dla służby zdrowia” składanych przez Świadków Jehowy*; dr M. Wojtacki (ASzWoj), pt. *Wolność przekonań i kultu w konstytucjach europejskich w I połowie XX wieku.*

Po wygłoszonych referatach miała miejsce dyskusja końcowa i zamknięcie sympozjum, którego dokonał Prezes Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego dr hab. M. Bielecki, prof. ASzWoj. Podsumowując przebieg sympozjum, podziękował on uczestnikom za przybycie, wygłoszone referaty oraz aktywny udział w dyskusjach.

Uczestnicy sympozjum reprezentowali różne środowiska naukowe i badawcze. Wielość poruszonych zagadnień i ożywiona dyskusja towarzysząca wygłaszanym prelekcjom potwierdzają aktualność oraz zasadność podjęcia tematyki dopuszczalnych i niedopuszczalnych ograniczeń wolności przekonań i kultu. Z aprobatą należy przyjąć zapowiedź organizatorów opublikowania wygłoszonych wystąpień, co pozwoli na szerszy dostęp do zaprezentowanych wyników badań naukowych.